

## BOEKBESPREKING

---

Esther Versluis: *'Enforcement Matters. Enforcement and Compliance of European Directives in Four Member States'*.

*januari 2006*

Auteur:

Drs. L.G. Tummers

+31(0) 6 18818535

LGTummers@gmail.com

# woorden: 664

---

---

Versluis, E. (2003). *Enforcement Matters. Enforcement and Compliance of European Directives in Four Member States*. Delft: Eburon.

In het afgelopen decennium is de Europese Commissie steeds meer aandacht gaan besteden aan de implementatie van het Europese Recht op nationaal niveau. Uniforme implementatie zorgt immers voor gelijke condities voor gereguleerden in de lidstaten. Het proefschrift van Versluis onderzoekt in hoeverre hiervan sprake is. De auteur definieert het begrip als het gehele proces van Europese wetgeving - onderverdeeld in transpositie, handhaving en naleving - vanaf het moment dat een richtlijn door de Europese Raad van Ministers is goedgekeurd. In veel andere studies wordt enkel gekeken naar de transpositie (de implementatiedefinitie in de juridische sfeer), wat wellicht een onvolledig en vertekend beeld geeft. Versluis richt zich op de feitelijke werking van Europees beleid, hetgeen in de Nederlandse bestuurskundige wereld nog nauwelijks is onderzocht. Het proefschrift is als verkennende studie van de doorvoering van Europese richtlijnen op nationaal niveau te plaatsen in de Europeanisatieliteratuur. Deze literatuur focust op transpositie, terwijl de meer rechtssociologische 'handhavingsliteratuur' zich richt op handhaving en naleving. Het is Versluis gelukt deze twee invalshoeken te integreren.

Het proefschrift van Versluis beschrijft de uitkomsten van een onderzoek naar de implementatie van twee Europese richtlijnen in Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Spanje. De twee onderzochte richtlijnen betreffen beide de chemische industrie behandelt de Seveso II richtlijn, welke zich richt op de preventie van zware ongelukken en de beperking van de gevolgen hiervan, en de Veiligheidsinformatiebladen richtlijn, die bedrijven verplicht om voor al hun gevaarlijke stoffen een Veiligheidsinformatieblad te leveren.

Verschillen in implementatie zijn onderzocht door middel van een literatuurstudie en een empirische studie, die bestond uit een interview en een enquête van de inspectiediensten en de chemische bedrijven. De belangrijkste conclusie is dat handhaving bepaalt wat er van beleid terechtkomt: *'Enforcement Matters!'*. Handhavingsverschillen kunnen immers leiden tot oneerlijke concurrentieposities.

Versluis heeft haar gedachten helder uiteen gezet en geeft op een gestructureerde en praktijkgerichte wijze een analyse van de Europese regelgeving. O.a. hierom heeft Versluis met haar proefschrift de van Poelje Jaarprijs 2003 ontvangen. Er zijn ook enige kritische noten. Het feit dat de Seveso II richtlijn nog niet gehandhaafd werd in Duitsland en Spanje ten tijde van het onderzoek, doet enigszins af aan de kracht van de conclusies. In Duitsland zijn er over deze richtlijn geen vragenlijsten ingevuld, bij Spaanse ondernemingen zijn geen interviews afgenomen. Enkele variabelen kunnen voor deze landen niet (volledig) ingevuld worden, zodat er een onvolledig en wellicht onjuist beeld ontstaat.

Een volgende kritische noot betreft de causaliteitsuitwerking. De opgevoerde variabelen in relatie tot de implementatieverschillen worden soms als oorzaak aangemerkt, in andere situaties echter als indicator. Dit speelt bijvoorbeeld bij de duiding van de aanwezigheid van gedetailleerde beoordelingsinstrumenten voor de inspecteurs bij het controleren van een richtlijn. Het lukt Versluis niet hier een sluitend onderscheid in aan te brengen. Dit komt waarschijnlijk door de grote hoeveelheid en de inherente verwevenheid van de gebruikte variabelen. De wezenlijke conclusies van het proefschrift veranderen hierdoor gelukkig niet. Een ander causaliteitsprobleem wordt veroorzaakt doordat Versluis de onafhankelijke en afhankelijke variabelen soms omdraait. Zo wordt gesteld dat, wanneer een richtlijn hoger op de politieke agenda komt, er strikter gehandhaafd wordt. Bij de uitwerking van deze variabele echter stelt Versluis dat *'The media attention should be seen as a result of the insistent enforcement style and uncooperative relationship rather than its explanation'* (p227). Bij de strikte causaliteitslijnen, aangegeven in het theoretische model, kunnen dan ook vraagtekens worden gezet.

Bestudering van de omzetting van Europese richtlijnen in de nationale wetgeving vindt veelvuldig plaats. Esther Versluis geeft in haar proefschrift goed onderbouwd aan dat de naleving juist wordt bepaald door de fase *na* de transpositie: de handhavingsfase. Deze fase verdient meer

onderzoek. Versluis geeft een aanzet, en haar inzichten kunnen goed dienen als standaard en referentiepunt voor toekomstige studies die ongetwijfeld zullen gaan verschijnen. Ondanks de genoemde kritiekpunten is het proefschrift dan ook zeer geschikt voor onderzoekers die de handhaving van Europese richtlijnen verder willen bestuderen. Versluis doet tevens een aantal voor beleidsmakers nuttige suggesties die de Commissie kan gebruiken om een meer uniforme naleving te bewerkstelligen.